

Conversa amb Pepita Boix, filla del pintor solsoní Tomàs Boix

Pepita Boix i Sàbat, nascuda a Solsona, al carrer Llobera núm. 1, el 30 de gener de 1925. Filla del pintor solsoní Tomàs Boix i de Pepita Sàbat. Vidua de Diego Iguacen Beaumont, mare de dues filles, Elena i Rosa Maria, i àvia de cinc néts

Fins a la mort del seu pare, l'any 1951, vostè va residir a la casa familiar dels Boix al carrer Llobera. Quin record guarda de Solsona i d'aquells anys?

Després de morir la mare, un any abans que el pare, vaig anar a passar llargues estades a Barcelona, a casa del meu germà Quimet i també a casa dels meus tiets Irene i Joaquim, a Menàrguens, a prop de Lleida. Va ser quan em vaig casar que em vaig traslladar a viure definitivament a Lleida. El meu record d'aquells anys a Solsona és molt entranyable. Recordo amb gran afecció i sentiment les llargues passejades amb la mare per la ribera, el jardí florit de la casa del carrer Llobera, les sortides amb el pare per anar a pintar a la ribera, a la Mare de la Font, a la font dels Frares

El Sr. Tomàs Boix, el seu pare, era el més gran de set germans i, per tant, l'hereu de les propietats familiars. Com va condicionar això el fet que pogués dedicar-se a la pintura?

Moltíssim! L'avi Ramon, tot i la vocació del pare, ja de ben jovenet, per la pintura, no el va deixar anar a estudiar donat que en aquells temps s'entenia que la seva responsabilitat com hereu era la de fer-se càrrec, progressivament, de l'administració de les propietats. Al seu germà Josep, en canvi, que també fou afeccionat a la pintura i va exposar amb el pare a Barcelona, sí que li van deixar fer estudis.

Tot i així, el sr. Tomàs no va renunciar mai a compaginar les seves obligacions familiars amb la pintura.

No, mai de la vida. La pintura era la seva autèntica passió i sempre que tenia ocasió aprofitava per sortir a pintar. Sempre ens deia: "ja en puc estar, ja, d'amoïnat, que quan pinto se me'n van totes les preocupacions d'aquest món".

Joaquim Mir, el seu fill i en Tomàs Boix a Andorra (1933)

Segons tinc entès, però, de jove, va alternar la pintura amb d'altres ocupacions com ara la de xofer d'autobusos i, fins i tot, la de propietari d'una benzinera...

Sí, és cert, tot i que jo d'algunes coses no en tinc un record viu perquè encara no havia nascut o era molt petita. No obstant, recordo perfectament que la mare m'havia explicat diverses vegades que, ja de casats, el pare havia tingut una benzinera al travessar el pont, però que els comptes mai no els van acabar de sortir... Es veu que al pare això de fer de negociant no el motivava tant com els pinzells i, molt sovint, quan algú parava a reposar i li parlava d'art o de pintura acabava marxant sense pagar. Després de la benzinera va fer de xofer de la línia d'autobusos de Solsona a Basella i també de taxista amb el seu cotxe propi, un Studebaker, el qual sí que recordo perfectament.

El passat mes d'abril, a Lleida, en motiu del centenari de l'Exposició d'Art de les Festes de maig de 1912, es va inaugurar una mostra on s'hi exposen algunes pintures de Tomàs Boix. Segons figura en la documentació conservada de l'exposició centenària, en Tomàs hi havia presentat sis pintures. En tenia alguna constància?

No, en absolut. Va ser tota una sorpresa quan el responsable del Museu Morera es va posar en contacte amb nosaltres i ens ho va explicar, tot demanant-nos alguns quadres del pare per aquesta exposició commemorativa. Jo sabia que el pare havia participat en diverses exposicions col·lectives a Barcelona a principi dels anys vint i després, també, li havien fet exposicions individuals a diferents sales durant els anys trenta i quaranta. Però desconeixia aquesta exposició tan primerenca, en la qual el pare encara devia d'ésser molt jovenet.

A partir dels anys vint, primer en exposicions col·lectives, i després en individuals, l'obra del seu pare serà exhibida amb bona acollida a la capital catalana.

Efectivament. Segons crec recordar, a principi dels anys vint va participar en algunes exposicions col·lectives, en alguna d'elles amb el tiet Josep. I durant els anys trenta, abans de la Guerra, va fer-ne varies d'individuals a les Galeries Laieta-

Tomàs Boix i la seva família a la casa del C/Llobera, 1 (a l'entorn de 1918)

nes. Més tard, durant els anys quaranta, també va exposar a les galeries Augusta i Reig. En totes aquestes exposicions va vendre molta obra.

Un dels trets més apreciats dels seus quadres és el domini del color i valor plàstic de la seva pinzellada. Unes característiques que l'agermanen amb un dels grans mestres del paisatgisme català, en Joaquim Mir, amb qui el sr. Tomàs cultivà la seva amistat.

Totalment cert. El meu pare, a banda d'una estreta amistat, sempre havia considerat en Mir com el seu mestre. Havia vingut a casa algunes vegades, amb la seva senyora i el seu fill, i havien anat a pintar plegats molts cops amb el pare, fins i tot a Andorra. En Mir l'orientava artísticament i l'ajudava a progressar. Va aprendre molta cosa d'ell.

- On acostumava a pintar el sr. Tomàs, a casa, al taller, o més aviat a l'exterior, a l'aire lliure?

A casa gairebé mai. Sobretot era de pintar a fora, a l'aire lliure. Jo li havia portat moltes i moltes vegades el cavallet. Anava a pintar molt pels afores de Solsona, sobretot li agradava molt anar per la riera, a la font dels Frares i també molt

a Ogern.... Els colors de la tardor li agradaven molt i també els celatges ennuvolats. A casa, de tant en tant, sols pintava bodegons i alguns rams de flors que jo li preparava del jardí. Quan tornava de pintar, molt sovint, em deixava els pinzells embolicats amb un drap al lavabo per tal que els hi netegés; sempre em deia: "corre Pepa, que tu m'ho fas molt bé!". I jo agafava una pastilla de sabó "Lagarto" i amb una mica d'aigua calenta li netejava fins que quedaven ben nets i brillaven els mànecs platejats.

Elena i Pepita Boix en l'exposició de T. Boix que inaugura la Sala d'Exposicions de l'Ajuntament de Solsona (1994)

Fonamentalment, el Sr. Boix, era un pintor paisatgista

Totalment. El que li agradava més era pintar paisatges, sobretot dels entorns de Solsona. Alguna vegada ens havia fet algun dibuix retratant-nos a la meva germana Elena o a mi, però la figura no li interessava gaire. Lo que més li atreïa eren els paisatges. Al taller, que era un espai molt maco situat als baixos de la casa i que, durant la Guerra, havia servit de refugi, s'hi apilaven desenes i desenes de paisatges en els prestatges d'un armari, ben ordenats segons la mida. Sovint, quan li elogiàvem un quadre ens deia: "quan sigui mort segur que en fareu conilleres!"

A banda d'en Mir, i tot i viure allunyat dels cercles ar-

Sopar d'homenatge a Tomàs Boix al restaurant Les Set Portes de Barcelona (1946)

tístics de la gran capital, el sr. Tomàs va cultivar també l'amistat amb un bon grapat d'artistes contemporanis.

I tant! Ja de jove va recomanar als seus pares que es fessin retratar per en Ramon Cases, qui el va encoratjar a desenvolupar la seva vocació artística. I ja de més gran, que jo recordi, perquè molts havien vingut sovint a casa, fou molt amic de pintors com Vila-Puig, Planas Doria, Alfred Figueres... També tingué bona amistat amb en José Drudis, qui va fer un retrat molt bonic de la meva mare. I amb pintors més jovenets com ara l'Albert Muñoz, Jesús Casaus o en Carles Nadal, amb qui una vegada els va sorprendre una forta nevada mentre estaven pintant a Sant Llorenç de Morunys, d'on van tornar amb uns quadres molt bonics de paisatges nevats. L'any 1946, una bona colla d'ells, li van fer un sopar d'homenatge al restaurant Les Set Portes de Barcelona, en motiu de l'èxit d'una exposició seva recent.

A Solsona també deixà una forta empremta en els artistes locals..

Sí, fou molt amic d'en Ramon Vilamosa, que cada dia venia a casa, i li agradava molt sortir a pintar amb jovenets com en Lluís Brichs, en Lluís Valtondra o en Florenci Vicenç, entre d'altres que ara no recordo...

Per finalitzar amb algunes anècdotes més enllà de l'àmbit estrictament artístic, ens consta que Tomàs Boix va ser empresonat i també fou alcalde de Solsona...

Primer fou alcalde del primer Ajuntament provisional republicà de Solsona. El pare estava molt il·lusionat amb l'arribada de la República, recordo perfectament el dia que va venir el president Macià a Solsona i em va portar a veure'l a collibè a la baixada que comunica la plaça Major amb el Palau Episcopal. L'empresonament va arribar després, durant la Guerra Civil. El pare es va haver d'emboscar, com tanta d'altra gent, i quan va intentar creuar la frontera va ser detingut a la Seu d'Urgell i empresonat a Lleida. El mateix dia que el van agafar, el 7 d'octubre de l'any 1937, al pont d'Alàs, l'avi Ramon va morir a Solsona, però el pare no ho va saber fins que els seus germans el van anar a veure.

La mostra de Lleidantic del passat novembre, l'actual exposició commemorativa del Museu Morera i, ara també, l'inici d'aquest estudi sobre l'obra del seu pare, creu que poden contribuir a reivindicar o fer justícia a la seva obra?

Em sento molt il·lusionada i agraïda que es facin totes aquestes coses per revalorar l'obra del pare. La pintura va ser sempre la seva passió i si ara es pot reconèixer la seva dedicació a aquest art no puc estar menys que satisfeta.

Aquesta entrevista s'emmarca dins un projecte d'investigació per a la Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED) a l'entorn de l'obra i la biografia artística del pintor solsoní Tomàs Boix i Soler (1886-1951). En aquest sentit, serà de gran ajut tota la informació i el testimoni, directe o indirecte, sobre la seva persona, així com també tothom qui posseeixi obra seva a fi de poder ser catalogada. Us agrairíem que contacteu a: 635 605 271 (M. Claustre) / 606 933 395 o ovidic@hotmail.com (Ovidi)

Ovidi Cobacho Closa. Lleida, 19-VI-2012